No. 1806 Zaterdag 10 Augustus 1918. 35ste Jaargang

# AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag. Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.— Afzonderlijke nummers fl. 0.15. Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

## WAAROM GEEN CREMATIE ?

In de zitting van den Kolonialen Raad op Woensdag 17 Juli j. l. werd de verordening behandeld, houdende herziening der bepalingen omtrent begraafenissen en begraafplaatsen enz.

Tijdens de algemeene beraadslaging werd door den heer Dr. J. P. Evertsz Hz. een lans gebroken voor de mogelijkheid van lijkverbranding. Daar het geachte lid van den Kolonialen Raad verklaarde: „Ik ben een van de leden geweest, die dit onderwerp in de afdeelingen ter sprake heeft gebracht", staat hij dus in den rug gedekt door meerdere zijner medeleden en daarom beschouwen wij in dezen woordvoerder de geheele fractie, die dit systeem in de wet wil opnemen en vastleggen. Aangezien door geen enkele der overige leden een ander argument is aangevoerd, schijnt dus de in de afdeelingen gehouden ruggespraak een treffende ideeëngelijkheid der voorstanders aan het licht te hebben gebracht.

Het argument, waarop de Leden van den Kol. Raad hun houding verdedigen, ontmoeten wij in den volgenden uitgesproken zin. „De lijkverbranding toch is, mijns inziens, de beste wijze van lijkbezorging, vooral hier op Curaçao, waar terreinen, werkelijk geschikt om tot een goede begraafplaats ingericht te worden, zoo moeilijk te vinden zijn dicht bij de stad."

Wij zouden hier willen vragen: Zijn de bestaande begraafterreinen dan niet voldoende geschikt voor het doel, waartoe zij sinds lange jaren worden aangewend? Worden de begraafplaatsen van onze stad dan alle gebruikt, dat reeds naar nieuwe zou moeten worden omgezien? Men spreekt immers van „ingericht te worden" en „zoo moeilijk te vinden zijn."

Ligt er niet een begraafplaats dicht bij de stad nog geheel ongebruikt, die op herhaald aandringen en met tamelijk hooge kosten door het Gouvernement werd ingericht? Door het toegeven van het Bestuur in zijn Nota naar aanleiding van het eindverslag aan het verzoek van eenige leden om den termijn van roering te stellen op 3 jaren, vervalt dus ook de moeilijkheid dier leden „dat anders de bestaande begraafplaatsen binnenkort overvol zullen zijn." Men verkrijgt dus periodiek meer ruimte op de bestaande begraafterreinen en zal niet zoo spoedig naar nieuwe behoeven om te zien.

En liggen deze nu zoo ver van de stad, dat om het bezwaar te ondervangen van een twintig minuten loopen, men zijn toevlucht gaat nemen tot lijkverbranding?

Werkelijk, wanneer men geen degelijker argumenten uit zijn koker kan opdiepen dan deze uiterst zwakke bewijsgronden, dan is er geen reden om de hand uit te steken naar zulk een redmiddel in den nood. Immers hoewel om hygiënische gronden voorgesteld, blijft de verbranding toch ten volle een heidensche methode, die bij de werkelijk beschaafde volkeren nooit in zwang is geweest.

Beschaving immers is de ontwikkeling van geest en hart. Naarmate het verstand meer ontvankelijk wordt gemaakt voor de kennis van het voorwerp, waarop dit vermogen is aangelegd, naarmate hart en gemoed meer geplooid worden tot liefde en aanhankelijkheid ten opzichte van dit gekende wezen, naar dien graadmeter leest men ook de hoogte der beschaving af. Daar God nu het hoogste en edelste voorwerp is, wat onder het bereik van ons natuurlijk verstand valt en Zijn goedheid, zich uitstralend en openbarend in de schepping der wereldorde, het onbederven ... to beminnen, staat diegene op den hoogsten trap der ware beschaving, die zijn verstand siert met de kennis van het Goddelijk Wezen, van Zijn oneindig hooge eigenschappen en werkingen, die zijn gemoed buigt en lenig maakt om dien God te beminnen en tot dat doel zijn hart omspit in een vruchtbaren bodem voor rijke deugdontplooiing.

Omdat echter de natuurlijke kracht van het menschelijk verstand bij zijn zorgvol streven naar Godskennis sooveel aardsche moeilijkheden ondervindt, zal bij hooge uitzondering die verheven beschavingstrap worden bereikt door hem, voor wien niet de lichtende geloofszon het nevelenfloers doorbreekt, aan wien niet het geloof de door God geopenbaarde waarheden omtrent Hem zelf voorstelt. Ook de naar zonde neigende wil, die alles in daden omzet, heeft in de bovennatuurlijke kracht een rem en een voortstuwer noodig, die de noodlottige gevolgen van den Paradijsval neutraliseert en ten deele opheft. Dan eerst zal een krachtig deugdleven opbloeien.

En aangezien deze beide werkingen als godsdienstuitingen in de zedelijke orde vervloeien, heeft men deze ontwikkeling een zedelijke beschaving, die als doordrenkt met de begrippen en waarheden des geloofs, de christelijke beschaving wordt genoemd. Zij onderscheidt zich in haar wezen van de puur stoffelijke, die als laatste doel de kennis van het stoffelijke en de verlangens naar het ondermaansche op haar program schrijft; doch wat deze nastreeft, geeft ook de christelijke, maar meer veredeld.

Wanneer dan ook de gemachtigde van den Gouverneur, wiens persoonlijke opinie wij in de vergadering liever niet hadden vernomen, spreekt over „hoogbeschaafde" volkeren, dan moeten wij dit opvatten in den zeer gerestringeerden zin van „stoffelijke" beschaving, die de eigenlijke, ware beschaving niet is. Deze volkeren mogen het ver gebracht hebben in de beoefening van letteren en kunst, in techniek, in verschillende wetenschappen, in bouwkunst enz., het idee van den waren God ontbrak bij verreweg de meesten, zoodat zij het eigenlijke voorwerp van hun verstandelijken aanleg, wat alleen hun geest kan bevredigen, niet hebben gekend.

Ook zelfs de „moderne" beschaving, die in dezen ... zij zonder het christendom deelt, zoo gruwen van de „begrafeniegebruiken" dezer „hoogbeschaafde" volkeren. Als men leest van het opeten, het voor de wilde dieren klaarleggen, het werpen in de rivier van de lijken der dierbaren, als men bovendien leest van een eeuwenlange traditie van begraven in de aarde bij Chineezen en Chaldeeën, die in stoffelijke beschaving voor de bovengenoemde niet behoeven onder te doen, als men dan leest van een vroom begraafgebruik in de aarde duizenden jaren lang bij de Hebreeën, die als aanbidders van den waren God een hoogeren trap van beschaving hadden bereikt, en deze als eenlingen te midden van veel-goden-vereerende volkeren voor zich uit hebben gedragen; als men dan leest, dat zelfs de hoogstontwikkelde Romeinsche families aan een graf de voorkeur gaven boven de verbranding; dat juist de verbrandingsperiode samenviel met het tijdperk, waarin zich de symptomen van verval voordeden; als men leest, dat de groote voorstander van lijkverbranding, Pietra Santa, erkent, dat „bij alle volkeren het begraven der lijken zich in den allereersten tijd heeft opgedrongen als een wet der natuur", wanneer men dan verder leest, dat in de bijna tweeduizend jaren, dat het christendom bestaat, de godsdienstige bearding door zijn belijders is beoefend en onder diens invloed bij de volkeren, waar zijn beschaving doordrong, de andere wijzen van lijkbezorging heeft verdrongen, dan staan wij niet sceptisch maar warm-sympathiek tegenover het pieuse begraafgebruik, wat in die duizenden jaren de levende menschheid heeft bevredigd. En met deze traditie voor oogen, had de gemachtigde van den Gouverneur zich evenmin sceptisch behoeven te betoonen tegen deze „alleenzaligmakende" methode.

Dien avond was Dr. Waterman niet gelukkig in zijn woordenkeus.

De Leden van den Kolonialen Raad trachtten verder de bezwaren tegen lijkverbranding te ondervangen door er onder drievoudig opzicht geen moeilijkheid in te zien.

Wat het hygiënisch oogpunt betreft, geven wij toe, dat tegen de lijkverbranding geen moeilijkheid bestaat.

Wat het juridisch standpunt aangaat, zijn er bezwaren, men geeft het toe, doch voegt er bij: „juist niet geopperd van de zijde, die daartoe het meest bevoegd is, n.l. de juristen en de medici."

Ter weerlegging hiervan willen wij enkele uitlatingen aanhalen van menschen, juist levende in de kringen der medici en juristen.

Toen in 1873 in Italië het lijkverbrandingsvraagstuk in den Senaat ter sprake kwam, werd deze zaak verwezen naar een commissie (waarin toch zeker wel vakkieden zitting hadden) en deze verklaarde zich tegen lijkverbranding, omreden dat het bewaren der lijken in het belang der rechtspraak is.

Ook in Holland kwam deze kant der kwestie ter sprake en Minister Heemskerk verklaarde in een Memorie van Antwoord dat de gerechtshoven en rechtbanken, omtrent deze zaak gehoord, er groot bezwaar in vonden de lijken te verbranden en dat men eerst aan lijkschouwing moest denken.

Dr. Favrot, een voorstander van lijkverbranding, erkent toch in zijn werk: „Funérailles et sépultures" het juridisch bezwaar als hij zegt: „Met het oog op de rechten en belangen der maatschappij moeten de zedelijke wetten beantwoorden en voldoen aan de eischen der menschelijke gerechtigheid. In dit opzicht zou verbranding deze voldoening te niet doen. Door de stoffelijke overblijfselen van den mensch kort na zijn dood tot asch te doen verteren, vernietigt men de stoffelijke elementen, die men bij een opgraving kan verzamelen en aanvoeren als een onwraakbaar bewijs van de schuld eens misdadigers."

In het tijdschrift „Friedreichs Blätter für gerichtliche Medicin" schreef Baron von Notthaft in 1898: „De invoering der lijkverbranding (ook slechts der facultatieve) is een openlijke aanmoediging tot vergiftiging. Het arsenicum wordt in de hitte vervluchtigd zonder ergens sporen achter te laten."

De bezwaren uit juridisch oogpunt zijn hiermede tevens aangegeven. Immers door de verbranding wordt alle latere lijkschouwing onmogelijk gemaakt en aan een eventueel gerechtelijk onderzoek onttrokken. Is thans het gerecht een misdaad van moord op het spoor en zoekt het naar een stoffelijk bewijs, dan kan er laat worden gegeven tot opgraving. De verplichte lijkschouw vóór den dood ondervangt dit bezwaar niet. Immers in verschillende vergiftigingsgevallen ontbreken volgens medici van naam de kenmerkende verschijnselen en heeft de zichtbare uitwerking eerst later plaats. Men zou dus steeds tot sectie moeten overgaan, niet alleen bij verdachte gevallen maar altijd, omdat bij een eventueele misdaad later geen bewijzen meer voorhanden zijn.

De Brusselsche universiteits-professor Dr. Crocq adviseert dan ook in dit geval algemeene, verplichte lijkschouwing en opening, terwijl Dr.

## Curaçaosche Ditjes en Datjes.

Dat is hebbes, spontaande 't langs mijn bengelende pijp navy-cut, toen ik gisteren avond savoureerde 'n stuk of wat potsierlijke penkrabbels in de New-York Evening Journal van 22 Juni l.l.

Jammer, o zoo jammer, dat aan drukkerij van dit blad nog geen cliché-inrichting annex is, dat is voorshands nog 'n lacune, dit is eigenlijk nog 't eenige wat ontbreekt aan haar up-to-daterigheid.

Toch lust 't me 'n zwakke poging te wagen u die oolijke tafereelen voor den geest te tooveren.

't Speelt op 'n New-Yorksch flat. Dikke heer in club fauteuil, met dikken hond op dikke knie.

Vrouw des huizes met van de kook gezicht iets overal aan 't zoeken.

Zeg, man, weet jij ook soms waar mijn stoffer is?

Nop, schudt ie, en streelt z'n bief stukterrier, ga er hier naast een leenen

II Tafereel. Madame dribbelt weg met 'n I guess so, maar ik heb 't land aan leenen, leenen is tegen mijn principen.

III Tafereel. Klop klop op 'n deur of wat verder.

IV Tafereel. Dame in hyper-modern wandel-costume lispelt: yes, staat als godin der wanhoop in 't midden van haar volslagen leeg salon. Beg pardon, maar gaat u verhuizen?

O neen, maar de familie hierover geeft 'n partijtje, en uitgezonderd mijn badkuip, heeft ze al mijn huisraad geleend, en zoo juist weggehaald.

V Tafereel. Madame zonder stoffer er van door, terug naar biefstukman met biefstukhond, hoofdschuddend mompelend: How do they do it!!.

Uit!

Is dat alles?

Valt me tegen, snap 't niet, dauw, niets aan!

't Spijt me, maar toch kwamen me die prentjes en tekstjes uitstekend van pas als introductie, voor hetgeen nu volgen gaat.

Heb in mijn laatst onder-de-streep artikel van 29 Juni ietwat den draak gestoken met tropenlui die er van houden, te pas en te onpas leen buurtje te spelen.

Dat gecauseer heeft aan mijn adres vriendelijk sympathiek protest uitgelokt, niet in krant maar op keurig geënveloppte katoentjes van Curaçaosche huismoeders, en van dito vaders nog niet te spreken.

Daarom deed 't mij neuskrullend goed te diepen uit deez' geestige Amerikaansche poppetjes, dat New-York, waar immers alles „the best and the greatest of the world" is, en dat we hier steeds zoo geestdriftig door dik en dun pogen na te volgen, ook ons in dee'z buitenissigheid verre de loef afsteekt.

Alles uitgeleend, behalve je bad, zoo erg heb ik 't toch niet gemaakt.

Wilt ge 'n staaltje in duodecimo van deez' „American imitation-fever"?

Neem bij de brug 'n ticket in onze nu en dan ashmatische motortram, en als ge dan zoo wat halfweg zijt, in de buurt waar de zeegolven breken tegen gepekelde beenen van wasvoed beukende waschvrouwen, dan zie je boven 'n overvol herbergje met toonbank, flesschen en glazen en barkeeper, 'n bont geschilderd letterbord met 'n brutaal: „Restaurant „El Sol de America."

Je moet maar durven!

Helaas, ook ik heb durf getoond, notities me vroeger door hoogstaande Curaçaonaars en niet-Curaçaonaars in de pen gegeven, uitgewerkt, gepubliceerd, inde rumor in casa.

Moet daardoor niets minder dan 'n smaad geworpen hebben op de Curaçaosche huismoeders great Scott 't is nogal niets, maar snappen doe ik 't niet.

Men geeft immers volmondig toe, dat er bij buren en goede vrienden del ... stoelen, glazen enz. geleend worden bij sterfgevallen, groote danspartijen of bruiloften.

Ik beweerde in mijn eenvoud dat zulks gebeurde ... wat taalkundig juist, nog volstrekt niet eigen wil, dat die leenpassie algemeen is, wat men er blijkbaar uit schijnt te distilleeren.

En wat is er bovendien rubberer en elastieker, dan 't allesomvattende klassieke „etcetera"?

Heb nooit gedacht, dat mijn luchtig geprààt onder de Amigoe-streep zoo hoog werd aangeslagen, wat goed beschouwd pyramidaal vleiend is voor den amateur scribent Jan Paul.

Maar er is meer.

'n Jaar geleden, heeft 'n stuk naamgenoot van mij, beter op de hoogte van 't Curaçaosche stadsleven dan ik, 'n populaire vlotgeschreven papiementsche brochure uitgegeven getiteld „Sjon Fla" 't best vertaald, dunkt me, door „Leentje buur."

Wordt o. a. in beweerd, dat als ooit in de wenteling der eeuwen Curaçao van naam veranderen mocht, 't dan zeer gepast zeer ad rem zou zijn haar te noemen „Flatorio" = Leendorado.

Zoover ik weet, is daar nooit captie op gemaakt, nooit tegen geprotesteerd, mij dunkt dat zegt toch ook wel iets.

't Blijkt echter, schoon het sop de kool niet waard is, toch zoowat de algemeene opinie te zijn, dat die leenfabels uit mijn laatste pennevrucht ietwat te sterk gepeperd was.

Allons donc, kris kras 'n streep er door, afgeloopen!!

Ben ook zelfs bereid, dien bewusten velen dwars zittenden kurketrekker terug te trekken, met dien verstande echter, dat eerst dit onmisbaar huismeubel plepend perpendiculair gedraaid is in 'n soliede kurk van 'n bespinnenwebte buikige flesch Bourgogne.

Edelmoedig niet waar?

Ja, zoo ben ik nu altijd!

* *
*

Weet ge, wat me liever geweest was?

Dat men tegen 't *slot* van mijn laatst artikel had geopponeerd en geprotesteerd met klem en verontwaardiging.

En dat heeft men *niet* gedaan, en terecht.

Want wel dieptreurig is de moreele inzinking van 't Curaçaosche volk, in Willemstad vooral tot verbijstering toe; daar viert, ik herhaal 't met tegenzin, „la bête humaine hoogtij tot in 't fabelachtige."

En wat opheffing uit dien modderpoel van sensueele lusten onwrikbaar zeker tegenwerkt, is 't algeheel gemis aan hoogere principes, 't is taal voorbeeld van velen onzer aristocratie, en vooral dat bij zoo menigeen de schaamte er uit is, om 't immoreel leven te leiden.

Dat zijn harde woorden, maar waarheid schrijnt vaak, als 't woelen van 'n lancet in 'n etterende wond.

Gooi overboord 't krachtstaleude, 't troostgevende 't rein-subliem wat de godsdienst ons biedt, 't geloof in 'n toekomstig leven, de 'n straf en beloning hiernamaals en ge staat als 'n hulpeloos wicht in 't midden van 't barnen van duizenden gevaren, onverbiddelijk ten val ten ondergang gedoemd.

Nu weet ik drommels goed, dat er hiel wat onder mijn lezers zullen zijn, die zullen gekken: Caramba, Jan Paul heeft zich de bef voorgespeld, enz., 't blijft niettemin 'n onweerlegbaar feit, en nooit gehoord dit pittig gezegde van Louis Veuillot: „L'homme n'est grand qu'à genoux", toe peins daar eens over.

Caffe bij elk crematorium een scheikundig laboratorium wil plaatsen.

Dan. — men werkt de misdaad van vergiftiging in de hand. Weet de misdadiger eenmaal, dat op deze wijze zijn schuld niet aan het licht zal komen, dan neemt hij tot dat moordmiddel bij voorkeur zijn toevlucht.

Ook de gelegenheid om de identiteit van gestorven personen te bewijzen, wordt door de verbranding weggenomen.

Maar niet alleen de bevestiging van schuld, ook het bewijs van onschuld wordt door opgraving van het lijk aan het licht gebracht en meermalen werd een onschuldig verdachte bevrijd van een levenslange verdenking, nadat de opgraving een andere doodsoorzaak had aangewezen.

„De godsdienstige bezwaren tegen verbranding worden geëerbiedigd". Maar heeft men er dan niet aan gedacht, hoe stuitend het is voor de katholieken, het overgroote gedeelte der bewoners van ons eiland, wier belangen de Leden van den Kol. Raad toch moeten behartigen, dat er in hun midden een lijkoven zal worden opgericht, waarvan zij niet gediend zijn, ook niet als de „opgaande lijn van den economischen toestand hooger zal komen"? Hoe kwetsend voor hun heilige overtuiging dat symbool van ongeloof en materialisme moet zijn, waarvan wij zeker zijn, dat de vrijmetselarij zich ook hier evenals overal zal bedienen als een propagandamiddel om het Katholicisme te bestrijden? Welk een naam zal onze kolonie in het buitenland verkrijgen, als men daar hoort, dat Curaçao, waar ruim 90 % katholieken wonen, een crematorium bezit. En dat dit van de Regeering werd afgedwongen door het hoogste zedelijk lichaam aldaar, den Koloniale Raad? Ook dit is voor de Katholieken wel wat waard. En dit alles wordt voorbijgezien, daarmee wordt geen rekening gehouden alleen om aan een luttel ongemak te ontkomen.

Of schuilt er een andere reden achter, waarop men aan het slot ook zinspeelt: laat ieder met de lijken van zijn naastbestaanden doen *wat hem het liefst is*: begraven of verbranden. Daarin beluisteren wij een anderen toon dan de klacht over plaatsruimte en geschiktheid.

Bij de algemeene beschouwingen in het Voorloopig Verslag vermeld, werd door enkele leden de verwondering en de klacht geuit, dat deze nieuwe begrafenisverordening „*in enkele opzichten nog verder gaat dan de Nederlandsche Wet*", dat er „bepalingen in worden aangetroffen voor *zulke ingrijpende veranderingen in de bestaande toestanden*," die „*in de Nederlandsche wet ten eenenmale worden gemist.*" Maar waarom dan de consequentie niet volgehouden, daar ook in de Nederlandsche Wet nog met geen jota over lijkverbranding wordt gerept? Daar heeft nog geen officieel persoon openlijk om crematie gevraagd, ofschoon er onder hen genoeg zijn, die „liever" zouden worden verbrand dan begraven.

En nu moge men zeggen: voorloopig komt hier geen lijkoven; wij gelooven het ook niet en hopen van nooit. Doch vooreerst gaat het om het beginsel en ten tweede: eenmaal het verlof voor facultatieve verbranding toegestaan, wie belet dan de oprichting van 'n oven en uitoefening van het bedrijf, wanneer b. v. door steun van de hoofdloge en de plaatselijke Broedersvereeniging, door testamentair vermaken, door legaten enz. door de vrijmetselarij alle zeilen worden bijgezet teneinde zoo spoedig mogelijk dit begeerde strijdmiddel in handen te hebben?

Daarom nogmaals: Principiis obsta! Weersta in den beginne. Moge het Bestuur onzer kolonie, nu en in de toekomst nimmer wijken voor den steeds groeienden aandrang, op Hem uitgeoefend, opdat aan het katholieke volk alhier het stuitende van een crematorium worde bespaard en aldus een zinnebeeld van Godsverachting en geloofontkenning worde verre gehouden.

---

# ONTWERP:

*Keur tot aanvulling van de keur van den 18den Juni 1917 (P. B. No. 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao.*

In overweging genomen hebbende, dat het wenschelijk is de keur van 18 Juni 1917 (P. B. No. 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao, aan te vullen, heeft de Gouverneur, na verkregen goedkeuring van den Koloniale Raad, vastgesteld onderstaande keur.

Art. 1. Aan het slot van het hoofdstuk „Maatregelen ter bevordering van de openbare orde, rust, veiligheid en reinheid" van de keur van 18 Juni 1917 (P. B. No. 11), houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao, wordt na art. 40 een nieuw art. 40bis ingevoegd, luidende:

De bewoners der verschillende districten zijn verplicht aan den wijk- of districtmeester binnen den bepaalden tijd behoorlijke en nauwkeurige opgaaf te doen betreffende zaken van algemeen belang, die de wijk- of districtmeester, tot nakoming van zijn instructie of ter voldoening aan de bevelen van den Gouverneur, van hen verlangen.

Art. 2. Deze keur treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

In de Memorie van Toelichting verklaarde de Gouverneur het volgende:

Bij herhaling zijn eenige planters van het 4de en 5de district in gebreke gebleven de van hen door den Districtmeester verzochte opgaaf van door hen uitgevoerde hoeveelheid zout te verstrekken. Dergelijke nalatigheid of onwil geeft niet alleen vertraging in de publieke administratie, doch maakt het ook moeilijk, zoo niet onmogelijk, aan den wensch van de Regeering en het Bestuur om de gegevens te krijgen betreffende den stand van deze belangrijke of andere takken der koloniale industrie, te voldoen.

De betrokkenen moeten, daar dergelijke ter openbaarmaking bestemde opgaven in het algemeen belang zijn te achten, tot het verstrekken van de gewenschte gegevens verplicht worden.

Op het eerste gezicht zou de plaats voor deze bepaling gezocht minder eigenaardig kunnen toeschijnen, doch bij nadere beschouwing zal men moeten toegeven, dat zij als een politievoorschrift van openbare orde beschouwd kan worden.

# AMERIKAANSCHE RECLAME.

Wanneer wij de dagbladen maar even inzien, dan staan wij telkens weer verbaasd over de groote massa advertenties, die ter plaatsing worden opgestuurd. Halve, soms geheele pagina's besteedt men aan de reclame van een product, dat altijd natuurlijk bovenaan staat in het bezit van hoedanigheden, die men er van verlangen kan.

Hieruit blijkt duidelijk dat het getal van hen, die twijfelen aan het groot nut der reclame, zeer gering is. Verreweg het grootste deel der zakenmenschen zijn er vast van overtuigd, dat 't adverteeren in nieuwsbladen of op aanplakbiljetten een machtig middel is om hun zaken aan den man te brengen.

De ondervinding is hier het beste bewijs. Om het succes der reclame te verkeeren, moet men er op uit zijn, de advertentie zoo smakelijk mogelijk in te kleeden.

De Amerikaansche uitgeversfirma, The Bull-Dozia Company geeft uit „The Bull-Dozia Encyclopedia" en ziehier hoe zij voor dit werk adverteert.

Zijt gij werkelijk ontwikkeld?
Of zijt gij onwetend?
Weet gij:
Of een walrus op zijn achterpooten kan staan?
Hoe oud Cicero's moeder was?
Welke de hoogste is van de Ozarkbergen?
Wie de volgende koning van Nyajamba is?
Hoe zwaar Lodewijk XVI woog?
In hoeveel tijd een kalkoen naar Jupiter vliegt?
Wat water nat maakt?
Hoe groot de nationale schuld van Bolivia is?
Of oesters hun voedsels kauwen?
Of Daniel Webster bretels droeg?
Wat George Washington over Beethoven gedacht zou hebben?

Welnu, hoeveel van deze vragen kunt gij beantwoorden? Wij bedoelen, zonder een autoriteit te raadplegen. Niet veel? Dan bestaat bij u, zooals ge ziet, gebrek aan kennis. Gij staat bij anderen achter. Gij kunt in de wereld niet vooruit komen. Gij zult altijd dezelfde blijven die gij zijt. Gij behoeft ontwikkeling. Luister naar wat de volgende leiders der menschen over ontwikkeling zeggen.

Ik keur ontwikkeling ten zeerste goed. —

Ik geloof in ontwikkeling. — Woodrow Wilson; Wm. H. Taft.

Ontwikkeling is zeer goed. — T. Roosevelt.

Gij ziet wat dit wil zeggen. Hoe denkt gij dat deze mannen tot hunne hooge posities stegen? Door ontwikkeling: Doordat zij, op elk oogenblik, in staat waren vragen als deze te beantwoorden. Ieder van hen heeft in zijne bibliotheek de Bull Dozia steeds bij de hand om op elk oogenblik geraadpleegd te worden.

Gij kunt haar ook bekomen. Vul het aangehechte biljet slechts in en gij zult inlichtingen verkrijgen omtrent de wijze, waarop gij de Bull Dozia kunt verkrijgen tegen 77 gemakkelijke maandelijksche betalingen van 15 dollar.......enz.

# DE OORLOG.

Al drie weken duurt de nieuwe Marne-slag. Over terreinwinst kunnen de legers von Foch en Persling niet klagen. Dagelijks lezen wij over het veroveren van steden, dorpen en straatwegen, soms wel vijftig tegelijk, bosschen, „nesten" van machinegeweren, belangrijke steunpunten enz. 't Gaat nog steeds in marschtempo, 5 Km per dag, melden de Franschen. Ook de materieele buit schijnt nog al mee te vallen; zoo werd meegedeeld, dat het leger van generaal Mangin reeds 500 kanonnen had veroverd, de Amerikanen een 300 De Duitschers stellen daar tegenover hun winst, behaald in het vierde oorlogsjaar: op het Westfront 5300 Km. terrein en op alle fronten samen 7000 kanonnen.

Maar de groote vangst van het half miljoenleger onder generaal von Boehm, waarnaar de geheele wereld spannend uitzag, schijnt niet gelukt. De geallieerden knoopten dezer dagen een leegen zak dicht en behalve de 8400 gevangenen, door de Tommies deze week gemaakt, gaf een Fransch telegram als resultaat van drie weken aan de vangst van 33.000 gevangenen. Stel hiertegenover het Duitsche legerbericht, dat zegt op een buitgemaakt menschenmateriaal van 24.000 man te kunnen wijzen, dan is het overwicht in succes zoo groot niet.

De Entente heeft alle gebied boven de Marne in den Soissons-Rheimssector op de Duitschers heroverd en haar linkervleugel leunt thans tegen de Aisne aan. Zal de Duitsche terugtocht hier tot staan komen? Op een ander frontdeel, in den sector van Albert tusschen Der nancourt en Hamel retireeren zij tot over de Ancre en ook ten N. van Montdidier verleggen zij hun stellingen achterwaarts tot aan de Avre.

Is dit een frontinkrimping om daardoor hun posities te versterken? Hindenburg heeft het aan de Duitsche journalisten verteld, dat tactische redenen tot een verder terugtrekken noodzaakten, iets wat Ludendorff onderstreepte door te zeggen, dat nutteloos bloedvergieten een standhouden niet rechtvaardigt. Zooals de Franschen dan ook melden, laat de Duitsche generale staf overal kleine dekkingstroepen achter, die zich tot den laatsten man moeten opofferen, om aan de hoofdmacht tijd te laten hun levend lijf en het voornaamste materiaal te redden.

Niet tevreden met een leegen zak, heeft generaal Foch thans een offensief op grooter schaal ingezet. Van beide kanten vernemen wij immers, dat de Fransch-Amerikaansch-Engelsche legers aanvallen in Vlaanderen (bij Yperen), in den Kemmelsector, bij Albert en tusschen Soissons-Rheims. Op sommige punten moet het aan de Franschen gelukt zijn de Aisne over te steken. De Duitschers bieden hier hardnekkigen tegenstand, wel begrijpend, wat het natuurlijk gevolg van een Fransch doorgezet succes wezen zal. De komende dagen zullen ons hierover wel nader inlichten.

In Duitschland zit men nog wel wat in zak en asch, nu het krijgsbedrijf in Frankrijk een geheel andere wending heeft genomen, dan men gedacht had. De bladen uiten dan ook hun bezorgdheid en waarschijnlijk daarom heeft Hindenburg een deputatie van journalisten bij zich ontboden om hen te vertellen, hoe de vork eigenlijk aan den steel zit. „Zegt in het vaderland," sprak hij, „dat men zich niet ongerust make. In een veldtocht gaat het niet altijd voorwaarts, doch wij beheerschen den toestand." Zal dit zoo blijven, wanneer de gebeurtenissen in Rusland den voortgang hebben, zooals men nu algemeen schrijft? De Entente werkt er met koortsachtigen ijver en steunt de Tsjecho-Slavonen met geld en andere middelen. Men denkt er zelfs over wederom troepen, ook Amerikaansche, naar Rusland te zenden en tot dat doel is de bezetting van Archangel een goed begin geweest.

Kozakken en contra-revolutionairen sluiten zij zich aan bij de troepen der Tsjecho-Slavonen om de gehate Duitschers te verdrijven. Nu zal dit wel geen millioenenleger meer worden, wat door bekwame strategen geleid wordt, doch de Duitschers konden nog wel eens genoodzaakt worden, een paar honderd duizend man voor het Oosten af te zonderen. Want ook in de Ukraine gist het en weigerden de boeren hun graan en levensmiddelen af te staan aan de opeischers, die de artikelen van het vredesverdrag komen ten uitvoer brengen.

Moet ook als een uiting van die ontevredenheid worden aangezien de moord op veldmaarschalk von Eichhorn en zijn adjudant, die te Kiew, de Ukranische hoofdstad op straat om het leven zijn gebracht? Een jongeman, Boris Donzkio, wierp uit zijn rijtuig een bom naar hen toe, waardoor zij zoodanig werden verwond, dat nog denzelfden dag de dood intrad. Wel heeft de Hetman Shoropadski een telegram van leedwezen en verontwaardiging aan den Duitschen keizer gezonden, maar of dit genoeg verklaart, dat men in de Ukraine dit feit algemeen betreurt? De Duitsche bladen melden, dat deze jonge moordenaar door de Entente-agenten was omgekocht; wat nu de waarheid is, zal later wel bekend worden. Voor Dr. Helfferich, die te Moskou den post van den eveneens vermoorden Duitschen gezant von Mirbach gaat bekleeden, is dit alles geen bemoedigend vooruitzicht.

De Russische ex-czarin met haar familie zal, naar „El Sol" bericht, waarschijnlijk naar Spanje verhuizen, zulks door bemiddeling van den Spaanschen Koning Alfonso. Daar zijn zij ten minste meer in veiligheid.

Japan heeft eindelijk toegeslagen! Hij nam het Amerikaansche voorstel aan om de Tsjecho-Slavonen in Siberië een handje te helpen. Thans vernemen wij uit Omsk, dat het land van de Rijzende Zon een som van 5 millioen pond sterling heeft „geleend," waartegenover dit land als contra-prestatie de Japansche troepen aldaar levensmiddelen moet „geven."

Turkije moet in onmin leven met zijn grooten beschermer, doch tot een breuk, meldde Londen, zal het wel niet komen. Bulgarijë wordt door een hevige typhus-epidemie bezocht, zoodat koning Ferdinand zijn paleis en zijn hoofdstad zou verlaten hebben.

Op zee verrichten de duikbooten nog steeds hun afschrikkend werk. Om Engeland gaat het, volgens Duitsche berichten, nog steeds met 15 of 20 duizend ton tegelijk. Aan

---

Hoogstwaarschijnlijk hebt ge evenals ik jaren her, ook wel eens in groote en kleine letters in uw schoonschrift met inkt bemorste vingertoppen geschreven: Woorden wekken, voorbeelden trekken.

Daar zit in dat spreekwoord toch heusch meer levenswijsheid, dan we toen bevroedden.

Dit geldt vooral voor onze pas geëmancipeerde kinderlijke luyden van de couleur.

Geen geheim is 't, dat die arme stakkers jaren lang, *stelselmatig* door de verlichte Curaçaosche humaniteitsmannetjes dom gehouden zijn.

Tot de Katholieke clergé ingreep met stoere hand, onversaagd, onvermoeid, ondanks tegenwerking en vergruizing, en 't pleit schitterend won over geheel de linie.

En toch, lach nu niet, waren die edele kampioenen de dompers, en zij de domhouders, god betere het, de breeddenkende humane lichtmenschen.

Denk nu echter niet, dat na verloop van jaren de strijd tegen de opheffing van 't arme negervolk geluwd is in dat helverlichte kamp, o neen, heelemaal niet, ze hebben hun kruit zorgvuldig droog gehouden, en doen zoo nu en dan onder bescherming van hun zware artillerie 'n succesvolle uitval, in stad door the almighty dollar, op buitenpost door machtsvertoon.

Eén klein staaltje van die tactiek van nog recenten datum. Zou man en paard kunnen noemen, maar dat doe ik niet.

't Overkwam den pastoor van San Willibrordo, mij goed bekend, ook natuurlijk 'n domper in quadraat.

Vader van een 12½-jarig schoolkind kwam bij 'm met 'n lang gezicht, enne...... dat is z'n dochtertje van school zou nemen.

Waarom? Ja ziet u, groote heer van de plantage waar hij opzichter was, wilde dat kind hebben om bij hem in de stad te dienen. Was bang dat als ie weigerde, hij z'n postje verliezen zou.

All right, pastoor beloofde een beleefd briefje aan dien almachtigen heer te zullen schrijven, en deed zulks.

En 't resultaat? 't Uiterst correct briefje bleef onbeantwoord, en het kind dient nu in de stad.

Onderschat dit simpel geval niet, 't staat niet op sich zelf, 't is er een uit velen, en op sommige andere plantages is 't vrij wat erger, daar zien er heel wat van die kleinen nooit school of kerk maar loopen dag in dag uit achter de koeien of de geiten.

't Doet je onwillekeurig denken aan verkapte slavernij.

En dat 't wel degelijk hier om de ziel van 't kind gaat, bewijst 't pijnlijk feit dat 't grootste deel van die verschoppelingen, in 'n minimum van tijd naar ziel en lichaam verloren gaat.

Is daar niets tegen te doen?

Herinner me, dat ik lang geleden, in mijn St. Eustatiaansche Ditjes en Datjes vol jeugdig vuur ten strijde getrokken ben tegen 't daar heerschende fatale gebruik van 't „hire out" van kinderen op naburige eilanden.

Van Kol heeft toen in de II Kamer den handschoen voor mij opgenomen in krachttaal die insloeg bij minister en parlement, met 't gevolg dat respectieve gezaghebbers van hoogerhand gelast werden die ontaarde ouders aan te zeggen onverwijld hun kinderen terug te halen.

Wat geschied is. Als nu maar deez' Amigoe veilig over 't groote water the old country bereikt, want wie weet of de nu reeds grijze van Kol, die dit populair West-Indisch orgaan steeds leest en apprecieert, ook nu nog eens niet in de I Kamer in de bres wil springen, voor de kleine blackies van onze Curaçaosche buitenposten.

Wat ben ik weer afgedwaald.

'n Troost is 't, dat 'n onder-de-streep auteur van ouds geprivilegeerd is te springen van den hak op den tak, evenals de eekhoorntjes in 't New-Yorksche central park.

Had 't over dat spreekwoord vol van levenswijsheid, en is 't niet waar dat onze lagere volksklasse, groote kinderen als 't nog zijn, alles trachten na te apen, wat hunne vroegere meesters de blanken hun voordoen.

Dat is altijd zoo geweest en zal altijd zoo blijven.

Die dikwerf ridicule manie om alles na te doen, onnoodig door voorbeelden te illustreeren, ge ziet 't dagelijks in huis buitenshuis, overal, als ge je oogen maar goed opendoet.

De schaduwzijde van dit vaak grappig gedoe is, dat ze helaas die hebbelijkheid doorvoeren à tort et à travers.

B.v. praat 's gemoedelijk met 'n buitenneger die, anders een goeie kerel, nu heelemaal de kluts kwijt is op moreel gebied, wat krijg je dan vaak te hooren: „maar die doet 't ook en nog veel erger, en die is nog wel blank."

En zoo gaat 't buiten en zoo gaat 't in de stad, en zoo langer zoo meer gaat de schaamte er uit om bekend te staan van 'n immoreel leven te leiden.

Is 't niet waar, dat hier bulten 't bezit van 'n mooi huisje en 'n loonend stukje land, menigmaal een 't verleidelijk lokaas is voor menig nog onschuldige arme, zoodat ten lange laatste alle schaamtegevoel op zij wordt gezet, en ook zij valt ten offer van ongebreidelde zinnelijke lust?

Is 't niet waar, dat als ge hier welgert iemand 'n man van eer of van karakter te noemen, om zijn liederlijk losbandig leven, men u medelijdend als een onnoozele hals beschouwt?

Is 't niet waar, dat men 't hier de gewoonste zaak van de wereld vindt, als een ongetrouwd man er 'n maintenée op na houdt?

Is 't niet waar, dat er hier z.g.n. gentlemen zijn, die op geen stukken na weten 't aantal, laat staan de namen van hun unlawful off spring?

En diezelfde personen worden in deftige kringen ontvangen, alsof er geen kou aan de lucht is.

Is 't niet waar, dat er hier ook menschen zijn die de arme moeders van buiten, voor niets willen leveren al wat benoodigd is voor 't Communiefeest van hun onschuldigen kleine, onder de satanische conditie dat later die reine onschuld geheel hem wordt afgestaan?

Is 't niet waar...... neen genoeg, 't walgt me.

***

Zal dit gecauseer weer protest uitlokken?

Ik ben zeker van niet.

Laat 't neergepend zijn in luchtige praatstijl, 't heeft 'n massieve ondergrond van waarheid harder als diamant.

Laat onze kolonie in de toekomst materieel een hooge vlucht nemen, toch gaat ze onverbiddelijk haar ondergang te gemoet, als 't moraliteitspeil niet stijgt.

Dat is hard.

Zonder twijfel, maar waar.

Curaçao staat bekend om haar groote liefde tot de fiere Oranjetelg, Koningin Wilhelmina.

Welnu, van haar is dit gevleugeld woord:

„Christ avant tout"!

Breng dat Christelijk-Koninklijk woord van die ons zoo dierbare edele landsvrouwe in praktijk, en de redding is nabij, de redding is daar.

JAN PAUL.

San Willibrordo.
8 Aug. '18

de Amerikaansche kust is hun verschijning meer sporadisch. Kort geleden werden aan de Zuidkust van New-Orleans vier visschersschepen tot zinken gebracht en dezer dagen lazen wij van een torpedeering van de *Jemings* op 100 mijl afstand van de kust bij Virginia. Doch de Amerikanen bouwen thans onderzeeërjagers en als bij hen het plan er is, komt er een grootsch opgezette daad. Staatssecretaris Daniëls verklaarde, dat de duikbootoorlog spoedig een groot fiasco zal zijn; Sir E. Geddes, eerste Lord van de Engelsche admiraliteit deelde mede, dat de aanbouw der geallieerden en neutralen samen maandelijks de vernietiging der scheepruimte met 100.000 ton te boven gaat.

Hoe denkt men er in Duitschland over? Zouden het werkelijk alleen gezondheidsredenen zijn, die het hoofd van de admiraliteit aldaar tot ontslagaanvrage hebben genoopt of kwamen er te veel klachten over mislukkingen en vernielde duikbooten binnen? Admiraal von Scheer, de vlootleider bij het gevecht in het Skagerrak, wordt genoemd als zijn opvolger.

Von Holtzendorff, die thans heen gaat, is in den dienst der Duitsche marine vergrijsd. Misschien krijgt hij dan ook wel een standbeeld als dankbare erkenning van verdiensten. Hopen wij voor hem, dat de oprichting eerst na den oorlog geschiedt, anders kon het wel eens een zelfde lot ondergaan als alle bronzen standbeelden in Berlijn, die moesten worden omgegoten. Een uitzondering maken alleen de beelden van Frederik II, Wilhelm I en van alle leden der Hohenzollern-familie. Zelfs het reuzenstandbeeld van de forsche vrouw, de beschermster van Berlijn typeerend, kon geen genade vinden. Waarschijnlijk zullen er nu afweerkanonnen uit gegoten worden tegen Fransche en Engelsche vliegers, die dagelijks uitstapjes maken boven Duitsch gebied en behalve in Keulen ook veel schade hebben toegebracht aan de Badensche anilinefabrieken en de zeepfabricatie-inrichtingen te Mannheim. Tenminste volgens berichten der vliegers; de Duitschers geven alleen 'n dooden lijstje van vrouwen en kinderen en herhalen daarmee de methode, die Franschen en Engelschen aanwenden, wanneer de Duitsche vliegers bij hen bommen werpen.

Zouden de menschen dan een bijzondere magnetische aantrekkingskracht bezitten voor die helsche projectielen?

## Berichten uit de Kolonie.

### Sluiting Mannenretraite.

A. s. Zondagavond zal Z. D. H. Mgr. M. G. VUYLSTEKE in de Kerk van den H. Rozenkrans te Pietermaai een Pontificaal Lof celebreeren tot sluiting der zeer goed geslaagde mannenretraite.

### Hoog bezoek.

De vorige week kwam met het s.s. „Oranje Nassau" van Haiti al hier aan Z. D. H. Mgr. I. M. LE RUZIC, Bisschop van Cayes, om zich alhier in het St. Elisabethshospitaal te doen behandelen. Z. D. H. is lijdende aan een oogziekte.

Voor het R. K. Ziekenhuis een eer en een bewijs van appreciatie.

### De Eerw. Zuster Maria. ✠

Dinsdagmorgen reeds in de vroegte ging de droeve tijding rond, dat de Eerw Zuster MARIA JULIANA dien nacht plotseling was gestorven. Toen zij opgestaan was in de vroegte om haar bezigheden in de keuken te gaan verrichten, zakte zij plotseling ineen, kreeg een bloedspuwing en was dood.

Voor het Hospitaal St. Elisabeth waar Zuster Maria een kwart eeuw lang de keuken bestuurde, is dit verlies een harde slag. Eenieder, die in het hospitaal verpleegd werd, riep luide over de keuken, waar voor groot en klein, rijk en arm, bewoners van ons eiland en van buiten steeds smaakvolle gerechten werden bereid. Weinigen van hen bevroedden, dat zij dit hadden te danken aan de tactvolle keuze, aan de gerijpte kennis van Zuster Maria over de varieerende smaken der menigvuldige zieken.

Al kwam de dood plotseling, hij vond de Eerw. Zuster niet onvoorbereid. Gedurende haar 32 jaren missieleven, aan het opofferend werk der ziekenverzorging gewijd, heeft zij zich een rijken schat van verdiensten verzameld, waarvoor de goede God haar thans de belooning zal schenken.

's Middags hield Z. D. H. Mgr. M. G. VUYLSTEKE een plechtige Respons in de Kapel van het hospitaal, daarbij geassisteerd door den H. E. p. Vicarius, G. WOLSKY. Onder degenen, die het stoffelijk overschot naar de laatste rustplaats vergezelden, werden opgemerkt de afgevaardigde van den gouverneur, verscheidene paters en fraters.

Zuster Maria Juliana, in de wereld Mej. JOHANNA VAN EYK, werd geboren den 10en April 1856 te Ginneken. Den 16en Mei als religieuse te Breda ingetreden, ontving zij den 15en Augustus d. a. v. het habijt en deed haar kloostergeloften den 22en Mei 1884.

Op Curaçao aangekomen in gezelschap van Mgr. Kieckens en de eerste Eerw. Fraters den 13 Nov. 1886, was zij werkzaam in het melaatschenhuis op Zaquito en aan het St. Elisabethsgasthuis alhier.

R. I. P.

### Montevideo.

Naar wij vernemen, zal het S.S. „Montevideo" van de Spaansche lijn, dat den 3en Augustus van La Habana vertrok, ongeveer den 16en daaraanvolgende hier aankomen.

### K. W. I. M.

Het „Boletin Comercial" deelt mede, van den agent der K. W. I. M. vernomen te hebben, dat van de drie in aanbouw zijnde schepen „Stuyvesant", „von Renselaar" en Crynssen", waarvan de kiel reeds lang gelegd was, een schip kort geleden te water is gelaten; de beide anderen zullen nu spoedig volgen.

Deze drie nieuwe schepen der K. W. I. M. zijn van het type der „Oranje Nassau", hoewel grooter van tonnenmaat. De oorlog heeft den aanbouw aanmerkelijk vertraagd.

### Welkom.

Zaterdagachtend stoomde de „Oranje Nassau" onze haven binnen. Aan boord bevonden zich verschillende gouvernementspassagiers voor onze kolonie en Suriname. Onder hen begroeten wij den Z. E. pastoor van Pietermaai, pater M. v. d. ELSEN, drie vrouwelijke onderwijzers en een ingenieur voor het station „Daniël".

* *
*

Met de „Maracaibo" kwam Woensdag j.l. hier aan de hoofdonderwijzer en hoofd der Hendrikschool de heer G. Landheer.

Aan allen een hartelijk welkom!

### Reorganisatie van Politie.

Het Koninklijk Besluit, waarbij de Reorganisatie van Politie is goedgekeurd, is eindelijk in onze Kolonie ontvangen. De nieuwe regeling treedt 1 Sept. a.s. in werking, doch wegens het bestaande dienstverband zal er voorloopig onder het personeel nog weinig verandering plaats grijpen.

Ook de nieuwe uniformen werden nog niet uit Nederland ontvangen.

### Tooneeluitvoering ten bate van de Nieuwe Kerk.

Woensdagavond j. l. had in het St. Thomascollege een uitvoering voor genoodigden plaats door de Sociedad N. V. gegeven. Ten tooneele werden gebracht een drama „Carranza" en een blijspel „Guerra Europea." Beide stukken werden met succes opgevoerd. Het drama, waarin passages vol emotie en hartstocht voorkwamen, werd hier en daar zelfs keurig vertolkt. Wij noemen hier slechts de acte van het 1e bedrijf, waar Giacomo zijn meester tot betere gedachten tracht over te halen, de geslepenheid van Carranza, waardoor hij de schuilplaats van Velasco ontdekt; in het 2e bedrijf de gelaten onderworpenheid van Velasco, de ontwakende wraakzucht van Carranza, als hij staat tegenover den moordenaar zijns broeders; in het 3e bedrijf de inslaande waarschuwing van den missionaris Juan de Deo, die Carranza wijst op het oordeel Gods; de hevige tweestrijd in de ziel van Carranza tusschen de vrees voor de hel en de heete wraakzucht, zoo lang gekoesterd. Meesterlijk werd dit passieleven uitgebeeld, ofschoon ten laatste te lang getrokken. Hierdoor immers wordt de indruk ontspannen en het effect verslapt.

Onze bijzondere hulde aan Carranza, Juan de Deo, Velasco, Ramirez en Giacomo voor hun prachtig spel.

Diego is beter op zijn plaats in het blijspel, dat volgde. Daar komen zijn talenten beter tot hun recht. Fonsje en hij, die aan elkander gewaagd zijn, hadden een goede hulp in Prof. Paul om de lachspieren der bezoekers in beweging te brengen, zoodat de zaal daverde.

Z. D. H. Mgr. M. G. VUYLSTEKE vereerde de spelers met zijn Doorluchtige tegenwoordigheid; ook waren er verscheidene paters aanwezig.

Gisteravond was de zaal tamelijk goed bezet en is de uitvoering nog beter geslaagd. Mogen de avonden van 11 en 13 Augustus een nog vollediger succes brengen aan de Sociedad N. V., opdat ook haar doel bereikt worde: de gift van een mooien preekstoel aan de Nieuwe Kerk, zooals de heer Hernandez mededeelde.

Aan allen, die een genoeglijken avond willen doorbrengen en tevens een liefdadig doel steunen, kunnen wij dan ook een bezoek ten zeerste aanbevelen.

### Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

*Van 9 Augustus 1918.*

| | | |
|---|---|---|
| AARDNOTEN (Pindas) per K.G. | | — |
| BEENDEREN per K.G. | „ | |
| DIVIDIVI per K.G. | „ | 0.06 |
| GEITENVELLEN per K.G. | „ | 0.90 |
| HUIDEN per K.G. | | 0.70 |
| ORANJESCHILLEN per K.G. 1ste kw. | „ | |
| id. per K.G. 2e kw. | „ | |
| RICINUS-ZAAD per K.G. | „ | |
| SCHAPENVELLEN per stuk | „ | 0.40 |
| WOL per K.G. | | 0.60 |
| ZOUT per vat van 130 K.G. | f | 0.80 |

### Officieele berichten.

Aan den tweeden beambte alhier C. A. M. Krijt is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

De jongeling Victor Martis is tijdelijk aangesteld als jongste bediende op het laboratorium van den Openbaren Gezondheidsdienst alhier.

Aan den onderwijzer 2de klasse bij het openbaar onderwijs in de kolonie Curaçao, J. Scheuerman, thans met verlof te New York, is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

Aan den gouvernements-geneeskundige van Aruba G. B. Hopkins is om gewichtige redenen veertien dagen verlof naar Curaçao verleend.

De Roomsch Katholieke Geestelijke van den 2den rang J. van den Elsen en de marechaussee der 1ste klasse J. B. de Lauw zijn in activiteit hersteld.

Mej. M. C. Slothouwer en Mej. Aletta Scholtens zijn benoemd tot onderwijzeres eerste klasse bij het openbaar onderwijs in de kolonie Curaçao en voorloopig werkzaam gesteld aan de Wilhelminaschool alhier.

Mej. Annie Scholtens is benoemd tot onderwijzeres derde klasse bij het openbaar onderwijs in de kolonie Curaçao, en voorloopig werkzaam gesteld aan de Hendrikschool alhier.

Mej. B. R. Prince, onderwijzeres 3de klasse, is eervol ontheven van hare tijdelijke werkzaamstelling aan de Hendrikschool op Curaçao, en wederom werkzaam gesteld aan de Emmaschool alhier.

Mej. A. A. Ecker, tijdelijke onderwijzeres 3de klasse, is eervol ontheven van hare tijdelijke werkzaamstelling aan de Emmaschool alhier.

De heer Dr. J. D. Camper Titsingh is benoemd tot lid van de Gezondheids-Commissie alhier.

Aan den brievenbesteller alhier B. I. Stokkel is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlofsverlenging verleend.

De jongeling Karel F. Boskaljon is tijdelijk benoemd tot tweede beambte, en werkzaam gesteld ten kantore van den Directeur der Openbare Werken.

De heer G. Landheer is benoemd tot hoofd van de Hendrikschool op Curaçao.

### Posterijen.

*Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.*

Roselfin Alleen, Petronilia Antonia, Abigail Arellanos, Josefina Carlos, Ermana Davala p/c Efema Carrea, Emilio Delannoy, Abraham Dau, Gerardo Estacio, Calorina Martus Fidanki, Corlea Hagen, Anastasia Elias, Agustin Jansen, Mercilin Janzen, Maria Kuriel, Satronilia Eakenberg, Chali Liete, Ana Logon, Julia L. Ruis, J. M. Montilla, Mercelina Offerman, Celedonio Perez F., Juancho Sala, Maria Rosalia Rodrigues, M. Selderen, Hipolito Santiago, Calien Toppenberg, Catlrin Wakin, Manuela Wefer.

Aangeteekend stuk: Jorge Montero.

### Burgerlijke stand.

Opgaaf van het aantal geboorten, sterfgevallen en huwelijken, welke hebben plaats gehad gedurende de maand Mei 1918.

| | Geboorten. | | | | Overleden. | | Aangegeven Levenl. | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | M. gesl. | Vr. gesl. | in echt | b. echt | M. g. | Vr. g. | in echt | b. echt | H. |
| Aruba | 21 | 20 | 34 | 7 | 5 | 5 | 0 | 1 | 8 |
| Bonaire | 12 | 7 | 12 | 7 | 2 | 3 | 0 | 1 | 7 |
| St. Martin N.G. | 7 | 6 | 4 | 9 | 3 | 2 | 0 | 0 | 0 |
| St. Eustatius | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| Saba | 0 | 4 | 3 | 1 | 0 | 2 | 0 | 0 | 0 |
| Totaal | 43 | 40 | 56 | 27 | 14 | 13 | 0 | 2 | 10 |



## Invoer van Venezuela ten behoeve van Curaçao

gedurende het tweede trimester van 1918.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Aardappelen | 23,330 KG | fl | 2,875 |
| Wortelen en knollen | 63,389 „ | „ | 8,587 |
| Boter | 1,528 „ | „ | 5,893 |
| Hoedenstroo | 68,996 dozijn blaren | „ | 31,015 |
| Hout | — | „ | 2,880 |
| Kaas | 3,537 KG | „ | 2,045 |
| Koffie | 15,402 „ | „ | 6,989 |
| Zoolleer | 8,521 „ | „ | 21,092 |
| Mais in korrels | 1,103,282 „ | „ | 144,192 |
| Maismeel | 316,903 „ | „ | 84,675 |
| Tarwe- en roggemeel | 3,122 „ | „ | 1,659 |
| Ruwe olie | 6,037,766 „ | „ | 123,470 |
| Verschillende soorten olie | 11,826 liter | „ | 15,009 |
| Vet | 11,476 KG | „ | 11,871 |
| Koebeesten | 167 stuks | „ | 8,750 |
| Sigaren | 133,300 „ | „ | 2,056 |
| Cigaretten | 61,300 „ | „ | 188 |
| Bruine suiker | 430,586 KG | „ | 85,284 |
| Witte „ | 12,992 „ | „ | 5,617 |
| Uien | 10,846 „ | „ | 3,249 |
| Gezouten visch | 27,525 stuks | „ | 4,209 |
| „ vleesch | 4,886 „ | „ | 5,223 |
| Versche vruchten | — | „ | 7,502 |
| Leege zakken | 10,500 stuks | „ | 6,300 |

De totaalwaarde, andere artikelen inbegrepen, bedraagt fl 606,947. Een kleine verhooging dus van het bedrag in de eerste drie maanden ingevoerd. Moge het aldus voortgaan en naast deze cijfers een flink uitvoerbedrag prijken van onze kolonie naar buiten.

## HAVEN-NIEUWS

### VAN 3 AUG. — 17 AUG.

| Schip | Kapitein | Aankomst | van | Vertrek | naar |
|---|---|---|---|---|---|
| *Merida* | A Johanson | 1 Aug | Maracaibo | 3 Aug | La Guayra |
| *Maracaibo* | P W Johnson | 7 | New York | 7 | Maracaibo |
| *Merida* | A Johanson | 10 | La Guayra | 12 | Maracaibo |
| *Maracaibo* | P W Johnson | 11 | Maracaibo | 11 | New York |
| *Philadelphia* | G W Goodman | 11 | New York | 11 | La Guayra |
| *Merida* | A Johanson | 14 | Maracaibo | 19 | La Guayra |
| *Philadelphia* | G W Goodman | 15 | La Guayra | 15 | New York |
| *Samson* | Bosse | 22 Juli | Maracaibo | 1 | Maracaibo |
| *San Alberto* | Arvelo | 7 | Maracaibo | 4 Juli | Pto Cabello |
| *Vulcanus* | Breman | 28 | Buenos Aires | 1 | New York |
| *Gulfaxe* | Sorensen | 31 | NewPortNews | 1 | Pto Colombia |
| *Oranje Nassau* | Nijboer | 3 Aug | New York | 3 Aug | Paramaribo |
| *Manuel Calvo* | Morales | 4 | Pto Colombia | 5 | Pto Cabello |
| *Paris* | Poulson | 8 | Norfolk | 11 | New York |

| Schooners | Aankomst | van | Schooners | Vertrek | naar |
|---|---|---|---|---|---|
| *Maracaibo* | 3 Aug | La Guayra | *Hidalguia* | 4 Aug | Pto Cabello |
| *Candida Sofia* | 3 | La Guayra | *Lelia* | 5 | Aruba |
| *Maimidel I* | 3 | Santa Lucia | *Bella* | 6 | Pto Cabello |
| *Hollandia* | 4 | La Habana | *Gacela* | 7 | Rio Hacha |
| *Nilda* | 4 | Pto Cabello | *Rita Otilia* | 7 | Vela de Coro |
| *Maria* | 5 | Suriname | *Nilda* | 7 | Pto Cabello |
| *Lelia* | 5 | Bonaire | *Maimidel* | 8 | Barbados |
| *Gacela* | 5 | Bonaire | *Hollandia* | 8 | Cuba |
| *Camila* | 6 | Rio Hacha | *Virginia* | 8 | Vela de Coro |
| *Meteor* | 6 | Rio Hacha | *Lelia* | [illegible] | Bonaire |
| *Graciosa* | 7 | Maracaibo | *Graciosa* | [illegible] | Maracaibo |
| *Lady* | 7 | Aruba | *Themis* | [illegible] | Maracaibo |
| *Virginia* | 7 | Maracaibo | | | |
| *Themis* | 7 | Maracaibo | | | |
| *Lelia* | 8 | Aruba | | | |
| *Victoria* | 8 | Tucacas | | | |
| *20 de Julio* | 8 | Maracaibo | | | |
| *Arminta* | 9 | Rio Hacha | | | |

# Buitenland.

### Vaderlandsliefde.

't Was op een feestdag, dat het ontzettend druk was op de Duitsche spoorwegen; iedereen wilde nu eens uitgaan en de ellende van den oorlog vergeten. Tooneel stelt voor 'n station te Berlijn. Alles stampvol. Drommen menschen verdrongen zich op de perrons, kinderen raakten in de verdrukking, moeders schreiden. Daar rijdt aan een station van de lijn naar Stettin een trein voor met...... twee ledige coupé's. Niet heelemaal leeg, want er zat een heer in. Het publiek drong erheen maar...... de deuren waren gesloten; die twee coupé's waren voor den eenen heer gereserveerd. En wie was die heer? Niemand anders dan von Tirpitz, voorzitter van de Vaderlands-partij. De *Vorwärts* onthult dit geheim. En de Kreuzzeitung verdedigt het.

### Een Amerikaansch amusement.

Naar het Ctr. meedeelt is onlangs op de beurs te New-York een buitgemaakte helm van een Duitsch soldaat bij opbod verkocht. Jack Pierpont Morgan werd er eigenaar van voor 50,000 dollar, waarmee hij op de oorlogsleening inteekende. Daarna werd bepaald, dat elkeen, die voor 100 dollars op de oorlogsleening inschreef, het recht had om de Duitsche helm een trap te geven. Drieduizend beursbezoekers veroorloofden zich deze weelde, zoodat de oorlogsleening met 300,000 dollars werd vermeerderd.

### Rommelt er weer wat?

De correspondent van de „Times" te Kaapstad meldt aan zijn blad, dat er weer beweging komt onder de Zuid-Afrikaners. Zij passen de zoo dikwerf door de Entente-staatslieden uitgesproken phrase: „vrijheid en onafhankelijkheid der kleine naties" ook op hen zelf toe. Onlangs hield Hertzog een redevoering te Stellenbosch (nabij Kaapstad) waarin hij o.a. zeide:

„In de laatste tijden zijn wij kalm geweest, maar wij mogen nu geen oogenblik langer dralen. Zelfs de uitlatingen van Lloyd George en president Wilson dwingen ons, volgens mijne meening, om onze stemmen spoedig klaar en duidelijk te doen vernemen. Bovendien wordt de overtuiging met den dag sterker, dat een gezond nationaal gevoel en een nationale eenheid van de twee elementen, waaruit het volk hier bestaat, niet bereikt kan worden op de wijze zooals Groot-Brittannië thans over Zuid-Afrika heerscht".

### Na de Duitschers de muskieten?

Pas is het Fransche front over een flinke strook eigen grond naar boven gerold en daardoor aan de hoofdstad meer lucht verschaft of er komen klachten uit Parijs, dat een muskietenplaag de inwoners komt hinderen. De zwermen moeten zoo talrijk zijn, dat de prefect van politie aanplakbiljetten heeft laten verspreiden en aanplakken, waarin den bewoners wordt medegedeeld, hoe zij zich tegen deze plaag kunnen verdedigen. Hij adviseert, petroleum in de gootsteenen en op stilstaand water te gieten, maar zooals iedereen weet is in Parijs uiterst weinig petroleum te verkrijgen.

Dan maar naar 'n ander middel uitzien.

### Kunnen zij het helpen?

Voor eenige weken lazen wij in een Engelsch blad, dat er in Duitschland verschillende geïnterneerde Engelschen zijn, die, omdat zij verwant zijn aan of stammen uit hooge Engelsche families, zich een strengere bewaking moeten getroosten en bovendien meermalen gehinderd worden door de beleedigende gesprekken der Duitschers.

Zoo moet zich in Berlijn een bloedverwant bevinden van Sir Edward Grey. Bij iedere aanmelding wordt dezen man voor de voeten geworpen, dat zijn familielid een „valschaard is, die den Europeeschen oorlog ontketend heeft en alle bestaande rampen over de wereld heeft gebracht."

Alsof de man het kan helpen, dat hij denzelfden naam draagt.

Eenzelfde soort geval lazen wij onlangs aangaande een in Amerika wonenden bloedverwant van von Hindenburg. Een neef van den Duitschen veldmaarschalk, Frederick Neroshafer genaamd, vroeg naturalisatie aan als Amerikaan. Hij verklaarde, dat zijn eigenlijke familienaam Hindenburg was en dat zijn vader Frederik Wilhelm von Hindenburg heette. Zijn naam had hij veranderd, omdat hij met zijn familie in onmin leefde en het geslacht en den naam Hindenburg haatte.

Ondanks dit alles werd hem de naturalisatie geweigerd.

### Een lucht-„gevecht".

Albert Ball, die onlangs sneuvelde, was zeventien jaar oud, toen de oorlog uitbrak en bood onmiddellijk als vrijwilliger zijn diensten aan.

Hij had een vroolijken, opgewekten aard, zooals blijkt uit een beschrijving, welke hij geeft van een hevig gevecht met een Duitscher, waarin geen van beiden den ander de baas kon worden.

„Wij bleven vuren", schrijft Ball, „totdat wij al onze munitie hadden opgebruikt. Toen konden wij niets meer uitvoeren, zoodat wij beiden in een schaterlach uitbarstten. Wij konden niet anders — het was zoo bespottelijk. Een paar seconden bleven we lachend naast elkander vliegen en toen wuifden wij elkaar „een goeden dag" toe en gingen elk zijns weegs."

Wanneer dat wat meer gebeurde, werd het daar boven nog een „fröhliche Krieg."

### Gebrek aan papier in Engeland.

De Engelsche papiercontroleur wil nieuwe drastische maatregelen ter beperking van het papiergebruik invoeren. Zoo zal bijv. volgens de Daily News, die zelf sedert eenigen tijd in half formaat verschijnt, de prentenreclame voor cigaretten worden verboden.

Muziek wordt op de helft van de tegenwoordige ruimte teruggebracht, de theaterprogramma's worden voor de helft verkleind; het gebruik van confetti wordt verboden. Circulaires en catalogussen worden beperkt, het gebruik van pakpapier wordt geregeld, dubbele verpakking verboden. Gebruikte spoor en autokaartjes worden ingezameld. Ook houdt men zich bezig met een regeling van het papiergebruik der humoristische bladen.

Wordt ook de ophitsende pers verboden, of beperkt?

### Een grootsche aanleg.

In Duitsche kringen heeft men, teneinde de spoorwegen niet nog zwaarder te belasten door het transport van de Roemeensche petroleum naar de Centrale Rijken, het plan opgevat, een buisleiding aan te leggen van Ploesti, het centrum van het Roemeensche petroleumgebied, naar de Duitsch-Oostenrijksche grensplaats Oderberg. Deze leiding zou ongeveer 1200 K. M. lang worden; zij zou in eenige maanden tijds klaar kunnen zijn. Indien zij eenmaal in gebruik is gesteld, zal zij 30 tot 40 liter petroleum per seconde in Oderberg kunnen aanvoeren, dus 2600 tot 3600 kubieke meter per dag. De bedrijfskosten, de rente en de delging van het bedrijfskapitaal zouden bij lange na niet zoo groote sommen verslinden als het transport per trein.

### De sympathieke bureaucratie.

Te Berlijn heeft, trots de ontzettend ernstige tijden, de heilige Bureaucratius kans gezien, een vermakelijkheidsrecord te slaan. Een dagblad ontving van de directie van een inrichting tot ontspanning volgend briefje:

„Onze inrichting heeft als bijna alle groote bedrijven een electriciteitsverdrag met de stad, volgens welke wij een zekere hoeveelheid verbruiken moeten. Wij kunnen deze hoeveelheid natuurlijk best gebruiken, maar om lichtbesparing hebben wij besloten, ter wille van het vaderland, ons lichtverbruik zooveel mogelijk te beperken.

Ter wille van die lichtbeperking hebben wij nu vorige maand een boete voor te weinig verbruikt licht van 328 M. ontvangen! Wij hebben ons natuurlijk direct tot de directie der Centrale gewend. Het baatte niet. Als „beleefd en hartelijk" antwoord ontvingen wij de volgende explicatie: „War nicht verordnet."

Zoo zal de vaderlandsliefde wel worden aangewakkerd en de opofferingsgezindheid geprikkeld. Een goed overdacht systeem!

### 'n Cantate voor 'n pijp tabak.

„Hoe groot de tabaksnood in Parijs is, moge blijken uit eene in 'n Engelsch blad voorkomende advertentie die luidt: „Jonge man, geschoold kunstenaar en componist van naam verplicht zich, op eerewoord, om voor den liefdadigen persoon, die hem wat tabak verschaffen kan, eene cantate te componeeren. Zij mag twee-, vier- of achtstemmig zijn, met of zonder orgel- of orkestbegeleiding, naargelang de waarde van de hoeveelheid of partijtje tabak. Zoo wil ik bijvoorbeeld, voor 200 gram rookbare tabak eene vierstemmige cantate met orkestbegeleiding leveren."

### Engelsche stemmen.

De „Times" bespreekt in een hoofdartikel de onlangs gehouden Lagerhuis-debatten.

Het blad zegt o. m.: Wij gelooven dat de geallieerde volkeren met steeds grooter duidelijkheid komen tot de behoefte van een oprecht geallieerd vredes-offensief dat een definitieve basis schept, waarop elk vijandelijk voorstel onfeilbaar kan worden onderzocht en beoordeeld.

De geallieerde oorlogs-doeleinden zijn niet wraakgierig, maar rechtvaardig.

De „Daily Telegraph" zegt: Wanneer, naar men meent, Duitschland in het afgeloopen jaar Oostenrijksch grondgebied heeft aangeboden aan Italië en een compromis in zake Elzas-Lotharingen aan Frankrijk, dan geschiedde dat met de veronderstelling, dat Rusland, geheel onmachtig, aan de plundering van Duitschland zou worden overgelaten, zonder dat de Westersche mogendheden zich daartegen zouden verzetten, waarmee de heele Oostelijke positie voor altijd aan Duitschland zou worden overgegeven. Zulk een vrede hadden wij in 1917 kunnen hebben en kunnen wij zonder twijfel morgen nog hebben, wanneer de geallieerden de toekomst van de wereld zouden willen verraden, maar daarop behoeft niemand te rekenen.

### Zoo zijn er meer.

In het gezin van den landstormsoldaat G. Müller te Horno, in de Marken, stierf onlangs het gezinshoofd, dat bij een wachtcommando stond. Begin 1916 viel de 21-jarige zoon Wilhelm, weinige maanden later een andere zoon, Paul. De vorige week vernam de moeder, dat twee andere zonen, de 20-jarige jager Karl en de 19-jarige musketier Reinhold aan het Westelijk front zijn gevallen.

Van het gezin van den metselaar W. te Wusterhausen, waren drie zoons, van wie een gehuwd was, naar het front getrokken, die daar allen het leven lieten. Van de dochters waren twee gehuwd en een verloofd. Ook de schoonzoons en de verloofde sneuvelden. De vader is door deze harde slagen krankzinnig geworden.

Van een gezin te Tanna waren zes zoons aan het front. Binnen een jaar zijn vier gesneuveld. In den slag aan de Somme viel de vijfde zoon. Toen de moeder het bericht ontving, viel zij dood neer. De vader verzocht, hem den laatsten, jongsten zoon te laten, maar dit verzoek werd gekruist door de tijding, dat deze aan de Aisne was gevallen.

### Hoe gruwelgeschiedenissen ontstaan.

Onder het opschrift „Zij die de geschiedenis maken" verhaalt G. de [illegible] in het Parijsche blad *l'Oeuvre* het volgende, dat ongetwijfeld een zeer ernstige moraal bevat:

„Anatole France vertelt aan zijn vrienden een kostelijke geschiedenis, welke ik nog niet in de couranten weergevonden heb. De heldin daarvan is een uit Noord-Frankrijk gevlucht meisje, waarin een burgerfamilie uit Parijs in het begin van den oorlog belangstelde en die haar in dienst nam. Deze lieden wilden daarvan al heel spoedig partij trekken.

„Gij zijt zeker wel tegenwoordig geweest bij moordpartijen, brandstichtingen en plunderingen? Vertel ons eens wat daarvan?"

„Neen, mevrouw, ik heb niets gezien. Ik was reeds voor de aankomst der boches gevlucht."

De familie, teleurgesteld, verloor hare belangstelling in de vluchtelinge en zij moest een anderen dienst zoeken. In den nieuwen dienst herhaalde zich hetzelfde tooneel. Men vond het ongehoord en een schande dat een vluchtelinge uit Noord-Frankrijk niets wist te vertellen. Zij dankten haar af.

Toen ging het meisje een licht op en in haar derden dienst beijverde zij zich met het verhalen van verschrikkelijke oorlogsgeschiedenissen. Men verhoogde haar loon, men toonde haar trotsch aan de bezoekers en beschouwde haar als een waardevol artikel."

### Uit den ouden tijd.

Eens kwam Koning Karel II een dorpschool binnen. Heel beleefd nam hij den hoed van het hoofd, doch de schoolmeester hield dien op. Toen nu de leerlingen vertrokken waren, nam hij den hoed af, trad op Z. M. toe en zeide zoo beleefd en onderdanig mogelijk: „Ik hoop dat uwe majesteit het mij niet euvel zal duiden dat ik bij Uwe binnenkomst mij het hoofd niet ontblootte. Ik liet dat voor mijne leerlingen, want zoo deze gezien hadden dat er in Engeland nog iemand boven mij stond, zouden zij voortaan allen eerbied verloren hebben. Nu gelooven zij dat zelfs Z. M. de Koning niet boven mij staat."